

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 83 ANULU XXI.

Sabiuu, in 1426 Octomvre 1873.

tru celelalte pãrți ale Transilvaniei s pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrerale se platescu pentru intãrã ora cu 7 cr. sirulu, pentru a douã ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treiã repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese de done ori pre septemana: Duminecã si Joiã. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gatã prin scrisori francate, adresate cãtra expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Sabiuu 13 Octomvre.

Undele politice incepu a fi mai mobile. Din cãte o departare mai mare sãu mai mica se vede cãte unu punctu negru, ce amenintã a prefãce undele in valuri si adãrea ventului in viforu. De departe avemu restaurarea in Franciã, carea va trage dupa sine noue lupte in occidentulu si centrulu Europei; in apropiare avemu conflictele intre inaltã Põrta de o parte si intre Austriã si staturile dela Dunarea de josu de alta parte.

Si unele si altele nu aru remanã fãra de nici unu reflexu asuprã impregiurãrilor nõstre. Dovãda este istoriã finei seculului alu XVIII si istoriã inceputului si continuarea seculului XIX.

Standu inse si examinãndu mai de aprõpe impregiurãrile patriei nõstre, in intielesu mai largu si mai angustu, nici nu este de lipsa cã sa se aprinda unu incendiu europãnu in occidentulu Europei intre dreptulu divinulu alu infalibilitãtei vicariatului ceresov, alu papei si asecliloru lui, si intre monarchismulu constitutionale; nici nu este de lipsa, cã sa se incãpa disolvãrea putredului imperiu otomanu, care tiene in unu parocsismu frigurosã o sumã de populatiuni pline de vietiã si venitoriu in sudu-ostulu Europei; nici nu este de lipsa cã undele sãu valorile evenimentelor din pãrțile aceste, fia despre apusu, fia despre resaritu sa lovãca in statulu nostru. Este de ajunsu cu cãtu avemu noi de lucru in urmã miscãrilor cauzate prin sgduirile constitutionale politice puse in miscare dela 1860 si 1866 incõce. Nisuintiã dupa o consolidare si asiediamentu inca este totu nisuintia pãna in diuã de astadi, nu inse unu scopu ajunsu sãu o tientiã ajunsã spre multãmirea generale, si asiã pãna la ajungerea acesteia nesmintitu mai e multu de facutu.

Asiã dara fãra de evenimentte esterne, cu cele interne, amu avã destulu de facutu. Cãci d. e. suntemu noi ore in chiaru despre pusetiunea nõstra in statu? Avemu noi deplina cunoscintia despre cele ce se petrecu in elu si cautãmu noi sa ajungemu la cunoscintia acẽstã?

Nu ne vomu apucã sa tratãmu teoriile dreptului publicu atingetõrie de ambe intrebãrile de mai susu. Presupunẽdu ca ni suntu la toti inca in memoria cele petrecute intre noi romãni de vre-o cãtiãva ani incõce vomu constatã simplu, ca schimbãndu noi sistemele politice din staturile moderne, in teoria, cu ceea ce este in concretu, ne aflãmu inca in negurile chaoticã a unoru desideriu placute si nu voimã sa facemu nimicã cã in locul desiderioru sa vina realitatea cea multãmitoriã si mulcomitoriã.

Ne plãngemu, ne vaierãmu, unii mai si injura si atãrã e totu; ba de multe ori nici nu scimã pentru ce e plãnsulu, vaierãtu si — injuratulu.

Cumca se intempla lucruri demne de plãnsu si de vaieratu, n'amu negatu nici cãndu, inse putẽvomã noi dice ca numai lucrurile in sine suntu de vina de suntu precãm suntu?

Standu astfelu lucrurile, dẽca noi, cari insetãmu si intõnãmu de atãtea ori egalã indreptãtãre, dara ne retragemu in indiferentismu spre a nu face nimicã pentru ea, dẽca noi, cari acceptãmu, cã cine-va se-si faca mila de noi si sa vina sa ne duca de gulerulu camesiei in imperatiã tuturoru indostulãrilor, facendu-ne consiliari, comiti supremi, ministrii etc. mai scie Ddieu ce — amu cugetã ca pre lumea acẽstã numai dẽca luera cine-va põte si castigã, atunci de siguru ca nu amu mai acceptã porumbii cei fripti in gura, ei ne amu convinge, ca de tõe de cãte ne plãngemu si vaierãmu astadi numai prin lucrare si inca energica ne potemu scuturã.

Lucrare energica! Frumõse cavinte, precãm suntu si ideile cari se esprimu prin trensele. Dara dẽca suntu frumõse ideile ele suntu si mari si ideile mari suntu cu greu de implinitu, pentru ca aci se ceru multe cari õmenii nu le potã implini asiã usioru.

Lucrarea energica trebuie inainte de tõe condusa de o ratiune si inima sanatõsa. Ratiunea si inima sanatõsa inse põte fi numai unde sciintia si esperintia cea sanatõsa si tienu compenã egale, si aceste si tienu compenã egala numai atunci, cãndu cine-va, nu lenevindu-se si mintiendu tempulu cu niscari frãse imblãtite si inechite de pre la tõe ospetiele si pomenile, ci prin munca si sudõre si priveghiare cãrca vietiã si referintiele nãtioniloru si popõreloru din tõe tempurile si vietiã si referintiele poporulu acelu din care face parte si, in fine ceea ce este de mare insemnãtate, pre poporulu acẽstã nu voiesce sa-lu aiba de middocu spre a-si saturã pãnteculu si ambitiunea, ci alu ferici in cea mai curata si consciẽtiõsa sinceritate.

„Magna pelis Phaeton!“ va dõce cine-va. Cauta intre barbati nostri de astadi si spunemi ii vei aflã, cã sa fia in stare de a desvõltã o lucrare energica, cã cea aretata?

Este adevãratu ca suntu putieni, cari sa poseda insusirile indicate mai susu. Acẽstã inse inca nu aru fi dorerea cea mai mare, pentru ca cei putieni potã gasi resunetu in inimile celoru cu vointã buna si sincera si iubitorã de fericirea poporulu, fãra de a avã acesti din urma alte latite cunoscintie. Si unde este proportiunea acẽstã lucrarea se desvõltã, poterile poporulu se manifestãdia, se cunoscã si se apretivescu si apoi se intrebuintiãdia spre fericirea sea propria. Dorerea inse este fõrte mare cãndu fraseologiã imbata lumea cea sincera, dara fãra latita esperintia cu vorbe gõle, o seduce si dupa ce o exploãtãza pentru interesulu si ambitiunea lorã o lasa in tinã, in care a impinsu, — — — sãu o mai clevescescu si acolo unu tempu ore care.

Esemplu lu avemu asiã de pipaitu incãtu nu se mai põte astfelu. Ce vorbe frumõse erau cele din scrierile unoru barbati inainte si dupa Mercurea si mai tãrdiu Albã-Lulã pãna ce se paralisãse tõta lucrarea destinata pentru fericirea poporulu nõstru, si acum dupa ce s'a facutu totu ce s'a potulu spre stricare — a cuprinsu tacerea tõe si au mai remãsu nisce palide ilustrãtiã, cari nu au nici atãrã efectu, cãtu avura odinõrã idoliã gintelor.

Acum sa vina dupa venturile, cãroru amu fostu espusi de vre-o cãtiãva ani furtonile de cari amintirãmu mai susu, cum amu cugetã noi cã sa le intempinãmu? —

Ori voru veni acele ori nu voru veni, de facutu noi avemu multu si pentru cã sa nu mai dãmã preste calamitãtiele preste cari amu fostu datu, trebuie sa ne deschidemu ochii cã sa ne cunõscõmu pusetiunea si sa vedemu cui ne deschidemu urechile spre a primi sfaturile pentru procederea nõstra. Intre alte este regularea fondului regesov, arondarea municipioru si alte cestiuu de felulu acestorã, cari tõe receru cã sa nu mai fimu privitori passivi ai evenimentelor.

Dẽca urmãmu asiã mai nainte, noi astadi põte nu eramã fãra de nici o jurisdictiune in tõta tiãrã, nu avẽmu casulu ceļu tristu despre care facemu amintire intr'o varietate mai la vale cã se petrece inaintea tribunalulu din M. Vasiarheiu, nu avẽmu tratãrea cea vitrega a fostiloru militari confinari s. a. s. a.

Sa nu ne jucãmu cu sõrtea uniu poporu si sa facemu middocu din ea spre scopuri personali si ambitiose, cãci atunci ne vomu face culpabili de alu fi nenorocitu. Cautã ori cine la Franciã in diuã de astadi, aduca si aminte de toti viteziã ei de frase si cugete ca bine este asiã cum se afla ea acum: din o nenorocire mare impinsa in prapastiã altei põte si mai mari.

Nu a vorbi de morala in tõta õrã (si a o vãmã in totu mioutulu) face fericirea uniu poporu, ci exercitãrea ei in tõe impregiurãrile, fãra de a acceptã respãta omenãca.

Deci pentru tõe eventualitãtiele dẽca ne iubimu esistintia nõstra sa ne lasãmu de totu ce este per-

niciosu si patrunsi, nu de o falsa dara adevãrata sinceritate cãtra totu ce e bonu, sa concludãmu cã sa esimã din circulu vitiosu, in care ne aflãmu astadi si atunci acceptãmu inavidi amenintãrile cele mai mari, pentru ca pre tõe le potemu invinge.

Monarchistiã francesã luera din resputeri pentru restaurarea monarchiei. Dejã pre luu in 27 Octobru are sa se conchieme adunãrea nãtionale pentru a si dã votulu. Pre lãnga tõe aceste opoitiunea nu-si perde curãgiulu. Domnulu de Remusat multãmescã alegãtoriloru sei in o scrisõre deschisa si apoi adãnge:

Acẽsta alegere e o manifestatiune politica alu cãrui sensu credu ca-lu pricepu bine. Voi nu voiti nici aceea ce numimã noi regimulu vechiu nici ceea ce duce la anarchia. Si mie mi jace la inima ordinea si libertatea, eu totu-dẽnã amu doritu cã victoriã mariloru principie ale revolutiunei francesã se se repõrteze numai pre calea ordinei si a pãcei. Eu amu speratu victoria dela monarchistiã, astadi o acceptu dela republicã, pre carea trebuie sa o sustienem cu firmitate si se o organisãmu cu moderatiune. Aceste principie voru fi decidiãtõrie pentru tientiã mea.

Scrisori republicane amu dela deputãtiã Charles Rolland, Lherminier, Bamberger, Paul Morin si Ernst Duvergier da Hauranne; dara fatia cu toti acesti ablegãti n'a fostu din capulu loculu nici o indoiãla. ca voru trece cum-va in taberã monarchistoru.

Dupa scirile din Savoiã acolo se vorbesce de o alpire la Helvetiã la casa cãndu roialistiã voru educe pre contelu de Chambordu la cãrma in Franciã. In St. Julien (Savoiã superiõrã) au obvenitu unele scene de totu sgomotõse. O multime de poporu umblã strigãndu: „Josu cu francesiã.“ Comissariulu poltiei si gendarmariã fura batuti. Criminalistiã fura arestati si dusi la judecatoriã poltiana. Acẽstã inse condamnã numai pre unulu din trensiã si pre cei-alalti ii avisã la curtea assisoru. Aceste templãri producu in cercurile din Parisu multa superare si aceste cautã ale ascunde. In Nizza partiã antifrancesã si a inmultitu partiã sea de-si oficiolatele se arãta de totu stricle.

De-si maresialulu Bazaine nu are multi amici si admiratori in Angliã, totusi spectacululu tribunalulu martialu nu producu multa bucuria. „Fostau sub decurgerea intregulu resbelu“ intrãba „Standard“ õresi-cine care a cugetatu numai la Franciã? Acẽstã se põte trage la indoiãla. Si totusi unu singuru barbatu se trage la respundere, pentru ca s'a lasatu sa fia influentiãtu de consideratiuni politice si personale. Noi anglesii urimu umbrã nedreptãtiei si de locu nu suntemu convingini despre aceea, ca maresialulu Bazaine e mai putienã unu vinovatu decãtu o victima.

Foile din Madridu se plãngu amaru asuprã oficiolateloru francesã, cari la granitie favorisãdia pre carlisti si in Carthagenã pre comunisti. Ele dechiara, ca nu potã pricepe acẽsta politica a Franciei nici de cum. Inse in locu de acẽstã sa dica mai bine, ca nimicu nu põte fi mai chiaru, decãtu motivele, cari indẽmna pre regimulu presentu din Franciã, de a adiutã atãtu pre negriã, cãtu si pre rosii din Spaniã. Spre a adiutã linea betrãna a burboniloru la ajungerea tronulu, partisanii si ueltele lui Henricu V voru tientiã ori ce middocu de iertatu, care e in stare a face starea cea critica a Spaniei si mai rea.

Portile de feru.

Prin numirea de Portile de feru se intielege, geografice vorbindu, stremtõrea lãntiului muntiloru Balcani togmai la hotãrele Ungariei, Serbiei si Ro-

maniei pre unde resbate Dunarea curgendu spre Marea neagra.

Celu putienu, asiá numescu Turcii a 4-a cataracta a Dunarei pentru ca pre tempulu cându ei stapâneau ambele tiermuri a acestui fluviu, avéu obiceiul a întinde de pre unu malu pre altulu, pre deasupr'a Dunarei unu lantiu lungu de feru spre a opri trecerea la ori-ce vasu.

Plutirea la loculu acest'a se face cu cea mai mare greutate din caus'a stâncelor ce impedează trecerea mai alesu cându apele sunt scadiute. Se scie neacasul trecătoriloru prin loculu acest'a; trebuie sa lasi batelulu cu care vii dela Pest'a sa trecei cataractele pre barci late si dela Severinu sa te transportedi pre altu batelu si sa urmedi caletoru'a înainte. Acestu neacasu este semitoriu întregului comertiu dunarénu si mai cu deosebire vaselor Austriei care este de faptu dômnă si stapâna pre Dunare chiaru in tierile nôstre si in Serbi'a.

Pentru inlesnirea plutirii, Austri'a a luat initiativ'a curatirii acestei stremtori desradacinandu stâncelile din fundulu Dunarei si facendu libera trecere pentru tôte navele de ori-ce marime.

Spre realizarea acestui scopu a trebuitu sa între in intelegere cu Turci'a pentru ca acest'a din urma putere trece de suzeran'a Romaniei si a Serbiei. Pretentiunea Turciei aru fi cá nici Romanu'a, nici Serbi'a, cá tieri vasale, sa nu iee nici o parte la acest'a lucrare, punendu ea singura la cale cu Austri'a tôte mesurile ce aru trebui sa se iee.

Vorbindu de acest'a, gazet'a generala din Augsburg sa exprime astfel:

„Portarea Turciei, in cestiunea Portiloru de feru, fatia cu Romanu'a si Serbi'a, este pre câtu jignitoare pre atátu si neintielésa. Governulu Otomanu, a respinsu din nou, prin o nota adresata guvernului românú la 28 Augustu, cererea ce acest'a si facuse de a luá si elu parte la desbaterile si la hotaririle privitoare la cestiunea Portiloru de feru. La cererea facuta cu stát'a staruintia de cátra agentulu Romaniei, generalulu principe Ioanu Ghic'a, marele viziru a respinsu ea, tienendu séma de spiritulu de progresu ce insufletiescé pre cabinetulu actualu alu principelui Carolu I, Turci'a i va comunicá hotaririle sele in acest'a afacere.“

„Totu astfelu a respinsu si agentulu Serbiei, adaugendu ca va face cunoscutu guvernului serbu, mesurile ce va luá in acest'a privintia.“

„Lesne se intielege, ca nici Romanu'a nici Serbi'a nu s'au multiamitu cu acestu respinsu. Afacerea inse puse astfelu de Turci'a, adaoge gazet'a Augsburg, póte sa aiba unu sfersitu putienu favorabilu pentru Turci'a.“

Aru fi unu lucru strainu, absurdu si ridicolu cá in afacerea acest'a, care privesce pre români atátu de aprópe, care privesce viitorulu comertiu loru pre Dunare, Turci'a cu prejudetiele sele invéchite, cu ilusiunile sele de suzeran'a Romaniei, cu ideile sele stationarie, sa ne mai conteste dreptulu de amesteco.

Noi amu observatu pururea, fatia cu Turcii, îndetoririle nôstre dupa vechile tractate; amu plattitu tributulu si-lu platimu inca cu cea mai mare punctualitate. Nu totu asiá si-a implinitu si ea îndetoririle sele cátra noi cáci cu provinciile nôstre cele mai frumóse si-a scapatu viétu'a de atâtea ori pre cându erá datóre tocmai dupa acele tractate, sa apere întregimea tierii nôstre contr'a incalcatóriloru straini.

Li vomu dice dara, in unire cu gazet'a de Augsburg pentru a cároia drepta vedere si concursu i multiamimu, li vomu dice Turciei: Nu este politicu pentru tine sa ne mai necejesci, sa te amesteci in trebile nôstre, sa ne impotrivesci in interesele nôstre, sa ne lovesci in demnitatea nôstra tocmai acum'a cându dogm'a legaturei nôstre cu tine a slabitu in Romanu'a, cându pre tóta dinu'a plângemu pamentulu ce ne-ai instrainatu. Trebuie sa aibi consciintia crimenului neaudit ce ai comisú cátra noi, sa respectedi tractatele din care ai trasu atát'a folosu si pre care noi tienemu a le mai respectá pentru ca n'amú avutu din respectulu loru decâtu pagoba si rusine.

Sperámu ca guvernulu nostru va sci sa si mantiena drepturile si demnitatea sea, intr'o cestiune in care tier'a întrega fára deosebire de idei si de partide, este gat'a alu sustiené pâna la sfersitu.

„Curierulu“ fói'a intereselor generale, in Nr. din 4 a curentei prin articululu publicatu in fruntea fóiiei, aréta ca pentru 15 este convocatu s. sinodu, si se întreba ce are de gându sa faca Prés. Sea Metropolitulu Moldaviei, care va fi atitudinea sea?

Merge-va Prés. Sea séu nu in acésta sessiune la sinodu? Si dupa ce spune ca sinodulu prin lucrările sele au ofensatu persón'a Prés. Sele si au calcatu drepturile si prerogativele metropoliei Moldaviei, termina astfelu:

„In cestiunea metropoliei din Moldavi'a si Suceav'a, noi amu facutu si facemu deosebirea acésta: 1) sinodulu a ofensatu pre Metropolitulu Moldaviei si Sucevei, 2) sinodulu calcându canónele concilielor ecumenice, a lovitú si rapitu drepturile metropoliei din Moldov'a si Suceav'a.“

„Pentru punctulu 1, Metropolitulu Calinicu póte dupa cum amu mai disu sa faca ce-i va placea; cu tôte ca fiindu capu alu bisericei din Moldov'a pentru prestigiulu inaltei dregatorii ce ocupa este datoriu a nu se lasá sa fia tratatu dupa chipulu si asemanarea dlui Tell si a prelatiloru din sinodu. Pentru punctulu 2, Metropolitulu Moldaviei nu póte sa dispuna, ci trebuie cá omu onestu sa întórca lucrulu depositatu in mânilé dela care l'au primitu, adeca in mânilé tierii.“

Acestu consiliu datu de „Curierulu“ P. Sele pare unu consiliu de Sibila, fiindu ca pre de o parte lu îndémna sa stea si sa nu se lese a fi tratatu dupa chipulu si asemanarea dlui Tell si a prelatiloru din sinodu, iéra pre de alt'a ii spune ca, cá omu onestu sa întórca tierii depositulu, cu alte cuvinte sa lese metropolu'a si sa se duca. Noi credemu ca acestu consiliu nu-i nici seriosu si nici nu-i datu de unu prietinu a Prés. Sele, si eata pentru ce: Déca s'au constatatú vre-o conspiratiune in contr'a drepturiloru metropoliei din Moldavi'a atonci datoru'a Prés. Sele este, cá se nu deserteze dela postulu seu intr'unu momentu de periculu, ci cá o santinela indreznétia sa stea si sa lupte penale aperlá. Asemenea nu-i de felu nimeritu, déca Prés. Sea sa simte lovitú de s. sinodu, sa stea inchisú in palatulu metropolitanu din Iasi si sa nu se duca la Bucuresci la sinodu, precum lu sfatuesce „Curierulu“; din contra, P. Sea trebuie sa se duca la sinodu, sa protesteze, sa vorbésca, sa convinga, cáci numai acésta ii calea prin care póte ajunge la unu rezultatú.

Noi caru dorimu cá venerabilulu nostru Metropolitulu din Iasi sa nu-si creadie positioni dificile l'amú rogá cá sa nu se induplece a dá ascultare la sfaturi cá acele care i le dá „Curierulu“, fiindu ca dupa noi nu suntú de locu binevoitoare, si nu conducú la liniscea sufletésca de care trebuie sa se bucure unu apostolu alu lui Christosu.

„Car. de I.“

Procesulu lui Bazaine.

Siedintia din 6 Octomvre.

Dupa ce siedintia s'a deschisu la 2 óre, dupa cetirea unu siru de acte diverse astfelu parerea consiliariului de instructiune, asupr'a capitulationiloru, list'a tuturor cavalerieloru si distinctiuniloru, decretulu prin care se insitue tribunalulu de resbelu asupr'a acestui procesu, se da in cele din urma de cátra grefier lectura raportului generalului Rivière, unu documentu care forméza unu volumu mare de 18,000 renduri. Presiedintele (Ducele d'Aumale), autoriséza pre grefier a celu raportulu siediendu.

Raportulu se póte resumá, pre câtu s'a cetitu in acésta siedintia in urmatórele:

Cându dupa resbelulu din 1866 a devenitu probabile lupt'a între Germanu'a nordica si Francu'a, Maresialulu Niel se ocupá pre lângá alte mesuri conservative naturalice si cu cestiunea cum trebuie sa fia compusa si distribuita armat'a francesu cu o asemenea eventualitate. Elu se decise adoptandu planulu sa formeze trei armate, din care dóue se tienu ocupate lini'a din fatia in Alsaci'a-Lotharingu'a, iéra a treia sa stea cá reserva in Chalons. Alte dóue corpuri sa fia formate cá pepiniara de viitorie reserve in Belfort si Lyon. Comand'a asupr'a acestoru trei corpuri trebuie dupa planurile acelu ministru sa fia incredntiata maresialulu Bazaine, Mac-Mahon si Canrobert.

Cându fose acceptatu resbelulu din 1870, guvernulu francesu se decise, fiindu ca simtia ca inimiculu ei este la inceputulu campaniei superioare in multimea trupelor, de a suferi ofensiv'a. Conformu planului lui Niel se asiediaza dóue corpuri de armata in Alsaci'a si Lotharingu'a, pentru de a lasá pre inimicu in nesciintia, asupr'a cáru punctu are sa fia atacatu mai întâiu. Dóue combinatiuni se presentau. In casulu întâiu cându amu avé aliati, trebuie trecutu Renulu, aruncandu-se armatele nôstre între armatele inamice de nordu si sudu;

in casulu alu doilea cându n'amú avé aliati, resbelulu trebuie sa se concentreze mai întâiu in Palatinatu si Prussi'a renana. In tôte casurile flot'a trebuie sa esecute o diversione spre marea baltica.

Spre paguba, tôte aceste d'spositioni prudente fura inlaturate, luându-s' decisiunea, spre a puté imprasciá mai usioru trupele dupa impregiurári, a postá corpurile de armata in lungulu frontariei si in suficienta apropiere unele de alte, spre a puté aperá partea aceea de teritoriu. Se formá o singura armata care se discompunea in optu corpuri. Imperatoriulu si retienú comand'a superioara. Erá sperantia a concentrá pâna la finea lunei Iuliu corpurile la frontarie, pentru care scopu se adunase la Forbach si Saargemünd insemnate provisioni. Se scie cu ce nefericita întârdiere, de-si previsibile se petreca concentrarea rezervilor si intrunirea ramuriloru de adminastratiune.

Maresialulu Bazaine, avea sub a sea comanda, — de-si la inceputu in modu provisoriu erá insarcinatu cu comand'a superioara a armatei, — dela 24 Iuliu numai asupr'a corpului alu 3-le de armata, ceea ce pentru amorulu seu propriu trebuie sa fia o deceptiune fórté neplacuta. La 4 Augustu primi elu comand'a asupr'a corpului 2, 3 si 4, si ca modulu acest'a i se presentá din nou sians'a unu rolú mai insemnatu. Déjá cu câte-va zile înainte mai multe depesie ale majoru-generalului Leboeuf lu preparese pentru casulu, ca se afla in prediu'a unei actiuni seriose in directiunea despre Saarbrücken.

La 6 Augustu avú acésta locu. Generalulu Frossard telegraféza maresialulu la 10 óre, ca aru fi atacatu, si déca trebuie sa astepte preparatu pre inimiculu care se apropie, spre a nu-i abandoná provisionile dela Forbach. Viediendu-se mai puternicu atacati, chiemá divisiunea lui Metmann, care se presentéza la 3¹/₂ óre, apoi anuncia si pre generalulu Castagny dela Codembron. Acest'a astépta inse in vanu ordinulu lui Bazaine, de a se pune la dispositiunea lui Frossard; ordinulu sósí abiá la 11 óre sér'a.

Divisiunea din Montaudon in Saargemünda nu primi nici unu ordinu de plecare, de-si se aflá cea mai apropiata de câmpulu de bataie, si putea fórté usioru sa intervina. Bazaine in persóna se aflá la Saint-Avold, de unde drumulu de feru duce directu la Forbach, si nu se miscá din locu cu tôte apelerile insistente ale lui Frossard. Inimiculu ne ataca la Spichern in flancu, si la 7 óre sér'a suntemu siliti sa ne retragemu prin padure si Forbachal incendiati. Divisiunile Montaudon, Castagni si Metmann ratecescu tóta nóptea fára ordina intr'o parte si alt'a, si aducu in nou periculu positionile nôstre si restulu armatei.

Asupr'a maresialulu Bazaine cade intrég'a responsabilitate pentru perderea bataliei dela Spichern, pentru desordinea si decuragearea dilorlu urmatórie. Elu insusi se pare a nu fi avutu nici o presimtire. „De trei ani“ dicea elu unu martoru intr'unu tonu usioru, „studiaza generalulu Frossard positionea, si o gasesce superba, spre a asteptá o lupta; eata, ca acea batalia i s'a prezentatu.“ Retragerea armatei in Metz. Se decide a restabili armata in fatia Metzului fia, pentru de a inchide principelui Fredericu Carolu calea, séu pentru de a cadé in flancu'a principelui ereditariu. In acelasi tempu se forméza o armata nóua la Chalons sub comand'a lui Canrobert. Imperatorele predá la 12 Augustu comand'a superioara asupr'a armatei dela Renu maresialulu Bazaine.

Raportulu se intinde asupr'a positionei politice si militare in acelu momentu. Totlu se reportá la acea, ca Bazaine tinde sa scutore deasupr'a sea tutel'a imperatorelui. Dlu de Keratry a marturisitu, ca soci'a lui Bazaine i-arú fi disu, ca maresialulu aru decliná de asupra-si ori-ce responsabilitate, déca imperetorele si mantiene comand'a séu aru remané pre lângá armat'a dela Rhinu.

Dn'a Bazaine a trasu mai târdiu sa slabésca acésta marturisire, inse din tôte resulta, ca ea a manifestatu adeveratele intentiuni ale maresialulu. In cele din urma se termina cetirea retragerii dela Metz spre Chalons, si la 12 Augustu incepe trecerea preste Mosel'a.

Raportulu critica, ca s'aru fi asiediatu mai multe poduri decâtu erau necesarie, si ca maresialulu procedá la opera in genere cu o lancedime cu totulú neesphcabila, care nu póte fi decâtu in favórea inimicului. Imperatoriulu tramitea depesi preste depesi pentru de a accelera miscarea. Inimiculu profitá de avansarea castigata, si ne atacá in 14 in Borny. Elu este respinsu cu sustienere si tre-

bune a se recunoșce, ca acestu începutu alu comăndei lui Bazaine promitea multu. Inse in acestu momentu eră de mare valóre, fiindu odata decisiunea a parasí Metzulu a castigá mai bine tempu decâtu o batálie. Destulu de tristu ca intr'unu momentu, dela care depinde sórt'a Franciei in câte-va óre, s'a negligatu a se luá mesurile de precautiune cele mai elementari.

Raportulu anunțéza cele trei căi dela Metz spre Verdun; afara de aceste mai stetea la dispozițiune calea ferata și telegrafulu ardeaneloru. Maresialulu dispune inse ca armat'a sa se acatia in osteneța pre colinele platouriloru dela Gravelotte, elu nu-si da celu putienu osteneț'a sa distruga podurile dela Noveans. Responsabilitatea lancedimei acestei miscări cade in sarcin'a maresialului, și in vanu se încérca sa o restórne asupr'a siefulu statulu generalu. Ordinulu seu de plecarea din 14 indica espresu numai o cale, pre cându i steteau trei la dispozițiune.

Aici precum și mai tardu totu atátu de destienea maresialulu pre siefulu statulu seu generalu Yarras sistematicu ocupatu și lucrá in detrimentulu întregi actiuni numai dupa propri'a sea convicțiune. Deca s'aru fi distrusu podurile, nu s'aru fi vedutu la 15 și lunii avansandu pâna la Borny, și o bacteria prussiana bombardandu cuartirulu generalu imperiale din Longueville, la 15 steteau dejá trupele nóstre lângá Rezonville fatia cu puterea principale a inamiculu. Dejá in acestu momentu se manifestá maresialulu, ca nu este de felu decisu sa plece spre Verdun.

Elu s'a exprimatú cátra unu oficeru superioru, ca nu-i importá nimic'a sa iee cu densulu unu podu de pantóne, precum dorea imperatoarele, căci nici gendesce sa tréca Meus'a și decá aru fi avutu intentiunea sa mérga la Verdun, pentru ce nu au ordonatu generalulu Frossard, care stetea in Rezonville, sa reconóscá inamiculu, spre a scí cátu este de puternicu? La 16 s'a vedutu, ce grea lupta avemu de sustienutu. Na remasu nimic'a alt'a, decâtu séu a tinde la respingere indareptu a prussianiloru pre Mosel'a, séu a începe retragerea in directiunea nordica. Nici din un'a nici din alt'a nu esista nici o urma in documentele puse in circulațiune de Bazaine. In depesi'a cátra imperatore raportéza liniscitu, ca voiesce sa se concentreze in Metz, și acolo sa se aprovizioneze, pentru cá in urma sa întreprinda miscarea sea de retragere. Ce este óre adevératu in acésta necesitate, a se aprovisioná cu victualii și munitiune?

Raportulu intra aici in o cercelare severa, fiindu ca acestu momentu este decisivu pentru terminarea întregi campanii. Este dreptu ca maresialulu avé unu raportu fórté neliniscitoriu a generalulu Soleille, dupa care munitiunea aru fi epuisata in a trei'a parte séu pre jumătate, și ca trebuie chiaru in acea nópte a se tramite la Metz a se aduce nóva munitiune. Maresialulu inse nu avé dreptate sa se basedié numai pre acelu raportu, care eră facutu intr'unu modu usioru și fára cercelare suficiența; nici a patr'a parte din munitiune nu eră inca epuisata; armat'a avé inca o reserva de 80,500 impuscaturi de tunuri, iéa arsenalulu din Metz poté, decá munitiunea esistentá nu eră de ajunsu pentru espeditionea cátra Verdun, sa dee in câte-va óre in tempulu nopții munitiune inca pentru 12,500 de impuscaturi. Infanteri'a de asemene eră aprovisionata in complexu și abundentia in cartusie. In privirea proviantulu lucrulu eră in stare și mai buna, și ii lipsea maresialulu ori-ce pretestu; trupele inca erau bine aprovisionate, pre tóta calea pâna la Verdun luase generalu-leutenantulu Wolff tóte mesurile, și in fortaréti'a din urma stetea 600,000 ratiuni gat'a pentru armata. Aici eră intendentulu de Preval, unu functionaru abia numitu provisoriu in functiunea de intendantu superioru, care dedea maresialulu pretestulu pentru atitudinea sea.

Cum se poté astfelu, dice raportulu, esplicá acésta atitudine, decâtu prin decisiunea maresialulu, a nu dá cursu cereriloru adresate lui a contini cu marsialu? S'au arsu dóra, cându se hotarise întórcerea la Metz și abandonarea positiuniloru dela Gravelotte, numai putienu decâtu 2,800,000 de ratiuni, precum probéda unu protocolu oficiale, pentru cá se nu pice in mânilé inamiculu. Argumentele invocate de marsialu aru poté fi suficiente in impregiurári obicinuite; ele inse nu poteau fi de siguru in momente atátu de critice, căci tóta similiti'a constá in aceea, a nu întârdiá nici unu momentu, de a tiené deschise liniile nóstre de retragere

(Siedinti'a din 7 Octobrie).

Siedinti'a începe fatia cu unu auditoriu mai miesioratu decâtu ieri, la 12 óre 20 minute. Dupa ce maresialulu Bazaine fu introdusu, intréba presiedintele, ducele d'Aumale, acusatuniua și aপরার, decá nu aru avé sa faca propuneri in privirea martoriloru absentu. Dlu Lachaud 'si reservá, sa céra citarea acelor'a, decá va fi in interesulu aপরার; și la o deosebita întrebare, decá nu cere citarea, doresce aপরার citarea numai a generalulu Soleille, a cáruia depunere este fórté insemnata.

Pres. trebuie deci provocata o constatare medicala despre starea generalulu.

D. Lachaud. Noi nu mergemu atátu de departe, o singura întrebare a generalulu ne este suficiența, căci ne potemu basá pre parol'a lui de onóre.

Pres. Cercetarea medicala este pentru asemenea casuri indicata de reglementu, prin urmare nu póte nimicu stricá.

Grefierulu Alla, continua cu cetirea raportulu.

Se insémna ca din martorii citati din Alsaci'a-Lotharing'a s'a prezentatu numai D. Trachard; dupa cum se dice din neglenti'a ministerulu de esterne, care nu s'a pusu in relatiune temporá cu guvernulu germanu, nu s'a potutu inmaná citatiunile, și D. Trachard s'a prezentatu, fiindu ca a fostu invitatú pre cale oficiósá.

Câte-va observári la progresulu nostru literariu.

Saliste, 3 Octomvre 1873.

(F i n e.)

Pre cându asiá de o parte ortografi'a de astadi cu jargónele de neologisme inchidu portile unui progresu mai espresu in privinti'a literaturéi nóstre, și punu stavila intre poporu și inteligentiá și pre cându totu acesteá punu deosebite pedeci invetiamentulu dela scótele rurali și ne tiene intr'o anarchiá pre toti, se nasce întrebarea, ca óre care aru fi medloculu, cá sa ajungemu odata la nisce legi definitive in privinti'a ortografiéi și a modululu de scriere și tiparitu? pentru ca vedemu cu temere, ca Academi'a de sciintie din Bucuresci, — de-si a avutu de vre-o câte-va ori siedintie — nu ne au adusu inca pâna acolo, cá sa avemu celu putienu o ortografia practica, cu succese favorabili.

No voiu sa pledezu mai multu pentru reintrodacerea sloveloru kirilice și sa sacrificu acum unu presentu si unu viitoriu întregu pentru unu trecutú care nu-lu mai potemu repará, o astfelu de pledare aru fi fostu atunci'a la locu, cându amu delapsatu la 1862, in anarchia ortografiéa și trebuia sa o faca corifeu literaturéi, atunci cându avé stricta datoritiua de a veghiá cá sa nu se faca saltulu mortale, care s'a facutu, tienendu socotéla de aksiom'a ca si in progresulu literaturéi si ala Imbei, nu se póte suferi salturi, cari sa nu fia considerate la ceea ce le a premersu loru.

Voiu numai sa demustru, ca nu seraci'a e singura de vina la putienu progresu, ce lu vedemu intr'adeveru facendu-se la noi aici in literatura, nici lips'a de inclinatiune, cá sa potemu estí luminati, și partea cea mai mare momentele indigitate pâna aci póta vin'a la tóte acesteá.

Si cá sa potemu in cátu-va sa delaturámu aceste pedeci punu întrebarea si cu mine o punu si alii mai multi, ca n'aru fi óre la tempu, cá sa ne cugetámu asupr'a midilóceloru si cáiloru, prin care si pre care amu poté cu usiurintia sa ne scótemu acestu impasu si sa delaturámu conditiile ce l'au creatu?

Sum pre deplinu convinsu, ca fia-care románu literatu si inteligente, gandindu-se seriosu asupr'a astei cestiuni nu o va trece iute cu vederea ci va meditá si densulu la deslegarea ei si nu va luá in nume de reu dorinti'a generale, de a vedé celu putienu din 10 in 10 ani adonandu-se literatií nóstrei pre vre-o câte-va dile la unu locu, cari tienendu in evidentiua regulata si neinterupta pasii ce-i facu románii in sciintia si literatura, sa se consulte totu de odata si sa se întrebe, ca ce aru mai fi de facutu, cá pedecile, ce se ivescu, sa se delature.

Dupa parerea mea putienu ponderósá, acésta adunare de inteligenti aru fi fórté usioru de efepuitu, decá premitu, ca congresele nóstre, si sínódele nóstre cu consistóriele loru, in cari se afla inslituite si sectiuni pentru scóla, aru fi cele mai chiamate de a primi incesi acésta insarcinare si de a emite din sinulu loru comisiuni, cari sa le substérna elaborate erudite si norme practice in privinti'a usiurarei progresulu in literatura, sciintia si

invetiamentu si cá sa fia o deplina uniformitate si unitate si aici, sa invite si pre alti barbati aderinti celei-alalte confessiuni si eruditi in trebile acesteá.

Eu si cu mine si alii, aducu acésta cestiune la ivéla din acelu motivu, pentru ca vietuindu aci mai de doi ani curatu numai in mediloculu poporulu nóstro, amu fostu nevoitu sa vighilezu cu acuratetia cursulu progresári in literatura si invetiamentu si tragendu din aceste observatiuni mai in tóta diu'a unu sumariu, amu ajunsu la restristulu resultatulu, ca inaintarea nóstra si progresulu nostru dela 1848 incóce punendulu in proportia drépta cu inaintarea si averea literaria de dinainte de 1848, nu este asiá mare, cá cum ni-lu inchipuimu vedendulu in aparintiua si cá sa illustreza resultatulu numai printr'unu esemplu, amu affatu ca literatií nóstrei de astadi, multi putieni, cáti ii avemu, suntu partea cea mai mare discipoli de ai dascaliloru nóstrei vechi inainte de 1848, pre cându tempulu celu de 25 de ani abia ne póte presentá a 1/3 parte de barbati de calibrulu acest'a.

Prin urmare, decá dela anulu 1823 incóce si pâna la anulu 1848 ni-a datu natiunea sub cunoscutele impregiurári de pre atunci 2/3 de barbati literati, ier' dela 1848 incóce numai a 1/3 parte, este lucrulu visibile, ca noi nu numai n'amú progresatu, dara amu datu inderaptu.

Mi va observá cine-va la acésta, ca ratecescu pentru ca inteligenti'a nóstra aru fi de 10 ani incóce mai numerosá, cá inainte de 1848; e posibilu sa fia adevérata acésta observatiune si e in cátu-va si adevérata; reflecteazu inse numai la aceea, ca eu vorbescu si amu vorbitu aici de literati adevérati, cari potú sa arete opuri si lucrári pre câmpulu literaturéi.

Pre cându me silescu a incheiá rendurilo despre acésta cestiune, a-si dorí dile redactoru, cá sa se este óresi-cine si sa ventileze acésta întrebare mai cu de amenuntulu si sa me si combata in cele ce le-amu aretatu eu, căci póte in privinti'a multoru díse de ale mele voiu fi gresitu.

M a c s i m u.

S a b i i u, 18 Octomvre n. 1873.

Afaceri scolastice si multiamita publica!

I. In tiér'a Oltului, pamentu clasicu, cu mari reminiscintie istorice, — loculu nascerei lui Negru Voda, patri'a lui Georgiu Lazaru si a lui Pamulo, — de mai multi ani se sentiá lips'a de o scóla buna si organizata astfelu: dupa cum cere spiritulu epoeci in carea traimu, dupa cum cere sciintiele pedagogice moderne!

Scóle bunicéle erau in tiér'a Oltului, dara nici intr'unu numeru satisfacitoriu, nici intr'o stare sa póta ele prestá macaru atátu, cátu sa garantize unu progresu romanescu in sensulu celu mai adevératu alu vorbei! Aceste scóle — mai multu — mai putienu — erau scóle satesci si germanisatórie! Mai erau situate totu cam cátra marginea districtulu.

Iéa in aceea localitate, carea forméza punctulu de gravitatiune a 150,000 si mai multu de románi, nu erá nici o scóla mai resarita. Tóte aceste scóle erau nisce luminitie, cari luciau palidu intr'unu intunerecu imensu. Radiele acestorlu luminitie, de-si erau binefacetórie, pre unde ajungeau, cu tóte acesteá nu poteau strabate ele pretotínde-neá veulu celu grosu si negru, care inciogea de seculi mintea románulu olteanu.

De-si se sentiá lips'a de o scóla de modelu, de o scóla mai inalta aci, totusi románii pareau si paru si adl inca amórtiti. Ochi aveau si nu vedeau, urechi aveau si nu audiau; cáci intunereculu ii cuprinsese. Ei ajunsera prin lung'a servitute pâna la o stare de abrutire si de adormire a consciintiei loru national. Ei, in scótele, cari le aveau, ori-cum se creșeau, numai r o m a n e s c e n u.

Prin amar'a sclavia spiritulu loru, fiinti'a loru intréga atinsese acelu gradu potentiatu, unde se dice, ca omulu 'si uita originea sea a semintiéi sele. Románii din tiér'a Oltului au ajunsu acelu gradu de nabusiala atotu ce este omenescu, atotu ce este romanescu. Ei ajunsera in tempulu din urma a nu-si mai cunóscé nici interesele loru cele mai vitali.

Strainii, inimicii seculari ai natiunei románe avusera grige de tempuriu, cá pre románi pururea sa-i tiená desbinati. Cá si pre aiea i vedemu pre románii si in tiér'a Oltului divisati mai intáiu in dóue confessiuni. Dupa modest'a mea parere mare reu e acésta! cáci efectele acestei desbinári confessiunali intre fratii de unu sánge amaru le mai sentimu! Le-amu platitu scumpu si le vomu mai

plati inca — dupa semnele timpului — cu schinteile de focu! Ori-care român va fi zdrobit de dorere, cându va caletori pre la satele nostre. Colea dai de unu micu catun românesc, unde calatoriulu pôte numerá pãna la 80 fumuri, cu dõue pretinse biseric: un'a „unita“ un'a „neunita“, cari a ori-ce sãmena dara a biseric h'a! Dincolo dai de altu satu miserabile, unde caletoriulu zaresce abia dupa multa cautare in drépt'a si in stãng'a dõue scolutie cá vai de ele. Preotii fãra nici o plate, apesati de miseria. Dascalii cá vai de ei: cáci cu o lefa mai slaba si decãtu a unuia, care padiesce porcii, nu numai nu-si acoperu lipsele cotidiene, ci si vedu unu viitoriu intunecat, care are sa le amenintia esistintia, sa le nimicésca familia, de voru avé si familia! Eata cum ne-au paralisatu strainii in tõe ale nostre prin unatia! Care român nu va semti mari doreri in sufletulu seu, petrunsu de trist'a staré, la carea a fostu ajunsu biseric'a nãstra stramosiésca prin õnirea unei pãrti a romãniloru din Dacia centrale cu papistisismulu? Apoi din punctu de vedere cetatianu politicu erau si suntu ei pãna adi divisati in vro 6 caste sãn classe:

1. class'a boieriloru;
2. class'a nemesiloru;
3. class'a militariloru;
4. class'a jeleriloru;
5. class'a jobagiloru;

6. Asia numita class'a liberiloru; pentru ca acés'a nu apartiene nici unei'a din cele 5 classe antecedinti. Tõe aceste clase spre nenorocirea nãstra esistu in fapta si pãna in dia de astadi la noi, in tier'a Oltului cá si in tõe pãrtile multu civilizatulu regatu ungaru.

Sa nu créda com-va onorabilele publicu cetitoriu, ca prin acés'a a-si vrea sa facu istoricu ori politica: ortodosisimu ori papistisimu. La acés'a nici nu suntu pre competinte. Dara se o spunu caratu: nici nu me pré ajuta poterile mele disponibile de a cutediá sa descriu eu unu sujetu totu asiá de complicatu, totu asiá de seriosu, totu asiá de gravu, totu asiá de tristu, dupa cum i suntu si efectele. (Va urmá)

Varietãti.

* Din unu telegramu tramisuu din Fagarasiu la „Albin'a“ aflãmu ca avocatulu Aron Densusianu este in cercetare criminala la tribunalulu din M. Osiorheiu pentru declaratiunile adunãrei generali a districtulu din 8 si 9 Aprile a. c. „Magy. Polg.“ adauge ca A. Densusianu in 20 Oct. n. a si fostu supusu celui dintãiu interogatoriu, dupa care in 21 l. c. fã arestatu.

* „Albin'a“ nãstra din Pest'a din di in di ne sternesce totu mai multu compatimire. Dens'a, o fõia atãtu de cetita, incãtu remãne numai „s t r e n t i e“ in mãnilé cetitoriloru (dopa cum se laudã ore-cãndu intr'o cor. din „Brasiovu“) numai scapa de s u g h i t i u de grõzia „Telegrafulu Rom.“ sughiãndu totu „miserabilitãti“ si „secaturi“ etc. Cugetãmu ca acum de cându atotputernicului ei redactoriu, magnificentiei sele ilustrissimulu operatoriu si conducetoriu alu romãniloru, domnulu Vincentiu Babesiu i-a succésu „a ne pune strãjã gurei“, prãmeritatu acela-si va dormi mai linisitu si sciindu-lu obositu si de alte afaceri pasiamo numai in versulu degetelor, cá sa se pãta recreá si recastigã puteri nõce pentru nõne lupte. Inse dorere, nu scimu cãrei impregiurãri sa ascriemu neliniscea ce o vedemu manifestãndu-se cându intr'o formã, cându intr'alt'a in pretiuit'a „Albin'a“. „Telegrafulu Romanu“ si iera „Telegrafulu Romanu“, precum eri asiá si adi, a remasu enfantulu teribilu pentru „ante-„alaturea-“ si „dupaluptatoriulu nemuritoria alu nãtionei“. Ce e dreptu e si uriciosu „Telegrafulu Romanu“, trebuie sterpitu de pre fatiã pamentulu, cáci cându 'ti e lumea mai draga, seu vine inainte cu canõne, seu cu §§ din Statutulu organicu, seu cu articulu de legi si amaresce sãfetele celoru „binesimitoriu“ si a celui „mai bine simitoriu“ dela „Albin'a“. Si apoi ce atãtea canõne, ce atãti §§, ce atãti articulu de legi, cându aci este canõnulu canõneloru, §-lu parãgrafiloru, articulu articuliloru, putemu dice legea legiloru, viu si insufletitu, din care izvorescu sfaturile cá dint'o enigma, dlu Babesia? Sterpitu „Telegrafulu Rom.“ izvõrulu acel'a de „denunciatiuni“, care nu te lasa sa innegresci nici baremu faptele unai Metropolitu repozatu in siedintia oficiala — si apoi sa vedi lume.

Cãndu 'lu vomu aci pre acest'a adeca pre „T. R.“ dusu de prelume pôte serie „Pesti Napló“, „Hon“ etc. ce voru vrea, cáci dlu Babesiu atunci va tacé frumosu sciindu ca aceste nu stau de vorba cu dansula. Atunci sa vedi, atunci sa ve tieneti Archimandriti, protosinceli, etc. dara eppi, dara metropolitu si totu câti nu-su „binesimitoriu“, la hatjocuri, clevetiri, injuraturi de totu soiulu, incãtu fia-care „Albin'a“, trentiuita cum va fi de cetitulu celu multu, va meritã sa fia espuse.

Cu atãta inse nu amu gatatu, ci vomu reveni. * Cunoscutul agitatoriu serbu si redactoru alu organulu omladinistiloru „Graniciar“, Teodoru Bekits s'a arestatu in Panciov'a, dupa cum se scrie lui „P. N.“ pentru crima de laesa maiestate.

* Culesulu viiloru s'a inceputu de vre-o optu dile mai in tõe pãrtile, dupa parereã nãstra pré curendu, cáci tempulu celu placutu erã fõrte favoritoriu pentru struguri. Secet'a cea indelungata si grabirea cu culesulu voru dá, dupa cum audimu, si unde vile au fostu incercate de struguri unu vinu mediocru.

* Cum devine cine-va bogatu spune „Bistr. Wochenschrift“ enãrandu o fapta in-templata si pertratata si inaintea judecatoriei. Ore cine a imprumutatu unu tieranu 290 fl. v. a. pre lãnga conditiunea de ai esolvi numai trei cruceri pre di de fia-care florinu. Ne solvindu detoriulu, creditorulu acusa pre cel'a si detoria si cametele baniloru se intabuledia. Inaintea judecatoriei creditorulu se dechiara, ca deca detoriulu i esolve cametele nu-i cere inca capitalulu. Dara ce ochi in holba detoriulu cându aude ca elu are sa esolve pre anu n u m a i camete 3175 fl. 50 cr. si cu capitalulu dimpreuna 3465 fl. 50 cr. v. a. Atãti bani n'a avutu tieranulu la olalta nici odala si cametele singure i aru fi inghitita in scurtu tempu tãta avereã. Ce se intempla? Se face impaciuire si creditorulu cá omu cu inima pretinde numai 120 fl. dupa suta. Cametele dopa 290 fl. facu asiá dara pre anu n u m a i 348 fl., seu camete si capitalu facu la olalta 638 fl. v. a. Cine are, asiadara 1000 fl. si ii pôte elocã sub conditiuni cá cele de susu si asecura o renta de 1200 fl. pre anu. Apoi sa nu fii capitalistu?

Nr. 1933 sc.

Concursu.

Devenindu din fundatiunea Francisculosefin'a unu stipendiu de 50 fl. v. a. merit pentru gimnasisti seu realisti; ier' din fundatiunea Mogaiãna unulu de 100 fl. v. a. pentru ascultatori la vre-o academia din patria, — se escrie pentru conferirea loru concursu.

Competitorii suntu provocati a-si subterne cererile sele instruite cu atestatu de hotediu, ca suntu de religiunea gr. or.; cu testimoniu scolasticu despre sporiulu facutu in studiu, precum si cu atestatu de paupertate — la consistoriulu archidiecesanu, celu multu pãna in 10 Noemyrie a. c. st. vechiu.

Totu odala se insãmna, ca stipendiele acestea se voru conferi numai aceloru tineri, cari pre lãnga conditiunile generali susu numite voru satisfacé si recerintiei prescise de sinodulu archidiecesanu din an. 1871 sub Nr. 120 alu protocolulu.

Sabiu, 12 Octobre 1873.

Consistoriulu archidiecesanu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei gr. or. romãne din Harãu class'a a III-a protopresbiteratulu Iogiuului I, se deschide concursu pãna in 15 Noamyrie a. c. st. v.

Emolumentele suntu: quartiru naturalu cu dõue gradini de legumi, 1/2 jugeru pamentu aratoriu, stol'a usuata, si dela 90 famili cáte o ferdela mare de cucuruzu sfermitu, care tõe computate in bani, dau unu venitulu anualu de 260 fl. v. a.

Cei ce voiescu a concourge, au se „substerna“ subscrisului petitiunile loru, pãna la terminulu susu numitu.

Hondolu 6 Octobre 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

(1—3) Basiliu Piposiu,
Protopres.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu primariu la scõla gr. or. din Opidulu Cincu-mare, deve-

nitulu vacantu, eu terminu pãna in 20. Octomvrie a. c. st. v. se escrie concursu.

Emolumentele suntu:

Unu salariu anualu din aloidiulu opidanu de 200 fl. v. a. lemnele trebucioése de focu si quartiru liberu in edificiulu scõlei.

Doritorii de a ocupã acés'a statiune, au a-si adresã concoursele loru bine instruate amesuratu Statutulu organicu § 13 la subscrisululu pãna la terminulu presriptu.

No crichiu in 4 Octomvrie 1873.

Cu scirea Comitetulu parochiale

G. Maieru

(2—3) Adm. pprescu.

Concursu.

Spre ocuparea vacantei parochii gr. or. din comun'a Corbi protopopiatulu Fagarasiului II-le se escrie prin acés'a concursu.

Emolumentele suntu:

Venitulu epatrafirului dela 76 famili o di de lucru de tãta cas'a si unu caru de lemne de tãta cas'a.

Cei care dorescu a concurã la dis'a statiune, au de a-si ascerne documentele necesare in sensulu „statutulu organicu“ la Sc. protop. in Avrighu pãna in 26 Oct. 1873.

Avrighu 10 Octomvrie 1873.

Comitetulu parochialu in contielegere cu administr. prot.

(1—3) Vasiliu Macsimu,

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni de invetiatoriu la scõla gr. or. din Ogn'a-infer: ppiatulu Mercurei se deschide concursu cu terminu pãna in 20 Octobre a. c.

Salariulu impreunatu de acés'a statiune este: 155 fl. v. a. quartiru liberu, lemne de focu si 50 p. sare.

Doritorii de a ocupã acés'a statiune, avendu de a inlini pre alu doilea cantoru in bisericã, au de a-si asterne cererile loru instruate conformu recerintieloru din stat. org. la subscrisululu pãna la terminulu de mai susu. —

Mercurea in 3 Octobre 1873.

In contielegere cu comit. paroch:

I. Drocu

(2—3) Adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela scõla centrale Orestior'a de susu — cu adneosatele Comune Orestior'a de susu cu filea Buciumu-Ludesci cu filea sea Costesci cu acés'a se deschide concursu pãna la 21 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

300 fl. v. a. pe anu dela poporu, 6 orgi de lemne si quartiru liberu.

Cei ce voiescu a ocupã acés'a statiune — se si trimita cererile loru instruate in sensulu Statutulu organicu la subscrisululu.

Orestie in 4 Octobre 1873.

Nicolau Popoviciu

Protopopu gr. or.

(2—3) alu Orestiei.

Citatiune edictala.

Antoniu Tirtu din Bosiorodu, carele a parasitu cu necredintia de 5 ani de dile pre legiuit'a sea muiere Sunzuin'a Tirtu — nascuta Bontea, — totu de acolo (ambii de religiunea orientala) despre carele acum aprõpe de doi ani de dile nu se mai scia unde se afla, — se citediã priu acés'a a se presentã in tempu de unu anu, — dela datulu presinte, inaintea subscrisului scaunu protopopescu, cáci la din contra, si in absentia densului se va decide procesulu divortialu, in sensulu presciseloru canõne aie sãntei nãstre biseric.

Hatiegu in 1 Septembrie 1873.

Scaunulu protopopescu gr. orientalu alu tractulu Hatiegu.

I. Ratiu,

(2—3) Protop.